

Bryssel den 18 november 2020
(OR. en)

12848/20

COHOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 – Rådets slutsatser – EU:s handlingsplan

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 och bilagan med EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024, vilka godkändes av rådet den 17 november 2020 genom skriftligt förfarande i enlighet med artikel 12.1 första stycket i rådets arbetsordning.

Rådets slutsatser
om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024

1. I dag utmanas och ifrågasätts mänskliga rättigheter och demokrati. Mot bakgrund av detta antar rådet EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 enligt bilagan. Rådet välkomnar det gemensamma meddelandet *EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024* och noterar det gemensamma förslaget till rådets rekommendation till Europeiska rådet om antagande av ett beslut om fastställande av de strategiska mål som unionen ska eftersträva genom EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024, som lades fram av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Europeiska kommissionen den 25 mars 2020.
2. Genom denna handlingsplan bekräftar rådet Europeiska unionens starka engagemang för att ytterligare främja universella värden för alla. Respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna kommer att fortsätta att ligga till grund för alla aspekter av Europeiska unionens inre och yttre politik.
3. Den globala situationen när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati ger ett blandat intryck. Trots att det har gjorts framsteg måste motståndet mot de mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet, inskränkningar i det medborgerliga utrymmet samt en tillbakagång för demokratin åtgärdas. Det uppstår även nya möjligheter och risker, i synnerhet i samband med teknisk utveckling och globala miljöutmaningar.

4. Krissituationer utgör en särskild prövning för förverkligandet av mänskliga rättigheter och respekten för demokratiska värden. Den pågående covid-19-pandemin och dess socioekonomiska konsekvenser har en allt större negativ inverkan på alla mänskliga rättigheter, demokratin och rättsstatsprincipen, och fördjupar redan befintliga ojämlikheter samt utsätter personer i utsatta situationer för ett utökat tryck. Att investera i mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen har avgörande betydelse för att man ska kunna uppnå rättvisare, grönare, mer motståndskraftiga och inkluderande samhällen. Rådet betonar att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen liksom ett jämställdhetsperspektiv även fortsättningsvis kommer att stå i centrum för EU:s motåtgärder i fråga om covid-19-pandemin och återhämtning från den. EU åtar sig att säkerställa att våra motåtgärder upprätthåller alla människors värdighet och mänskliga rättigheter utan någon som helst diskriminering. Ingen får lämnas på efterkälken och ingen mänsklig rättighet får ignoreras.
5. I den nya handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 fastställs EU:s ambitioner och prioriteringar i fråga om konkreta åtgärder för de nästkommande fem åren inom området yttre förbindelser.
6. EU och dess medlemsstater kommer att använda samtliga instrument, inom alla områden för yttre förbindelser, för att rikta och ytterligare stärka EU:s globala ledarskap vad gäller följande övergripande prioriteringar: skydda enskilda och ge dem egenmakt, skapa motståndskraftiga, inkluderande och demokratiska samhällen, främja ett globalt system för mänskliga rättigheter och demokrati, utnyttja den nya teknikens möjligheter och hantera dess utmaningar, uppnå resultat genom att arbeta tillsammans. EU och dess medlemsstater kommer att prioritera främjandet av kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt inom alla åtgärdsområden. Ett oberoende civilsamhälle som möjliggör ett medborgerligt utrymme och stöd till och skydd av människorättsförsvarare är avgörande faktorer för att uppnå dessa prioriteringar.

7. För att handlingsplanen ska kunna genomföras effektivt krävs att alla aktörer och intressenter samordnar sina insatser. I detta sammanhang välkomnar rådet den höga representantens ledarskap när det gäller att främja ett konsekvent och samordnat genomförande av EU:s politik för mänskliga rättigheter och demokrati. Rådet erkänner det viktiga arbete som utförs av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och välkomnar hans centrala roll när det gäller att vägleda genomförandet av handlingsplanen för perioden 2020–2024.
8. EU-delegationer och EU-kontor kommer tillsammans med medlemsstaternas ambassader att gå i bräschen när det gäller att uppnå handlingsplanens mål. EU kommer att ha ett nära samarbete med andra länder och med internationella och regionala organisationer. Civilsamhällets organisationer kommer att vara viktiga partner och rådfrågas under hela genomförandet av handlingsplanen. Rådet kommer att säkerställa en effektiv uppföljning och regelbundet övervaka framstegen. Rådet uppmanar samtliga partner att tillsammans bidra till att denna handlingsplan blir en framgång och att främja mänskliga rättigheter och demokrati runt om i världen.

EU:S HANDLINGSPLAN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI 2020–2024

EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 fastställer EU:s och dess medlemsstaters ambitionsnivå och prioriteringar på detta område i förbindelserna med alla tredjeländer. Mänskliga rättigheter och demokrati ska konsekvent främjas på ett samordnat sätt inom alla områden av EU:s yttre åtgärder (t.ex. handel, miljö, utveckling och kamp mot terrorism). Det är ytterst viktigt att säkerställa samstämmighet mellan EU:s inre och yttre politik. Utbrottet av covid-19-pandemin visar hur viktigt det är med multilateralism, globalt samarbete och solidaritet. Respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen måste liksom ett jämställdhetsperspektiv även fortsättningsvis stå i centrum för insatserna mot pandemin och stödet för den globala återhämtningen. Handlingsplanen kommer att bidra till genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling och målen för hållbar utveckling.

Ett effektivt genomförande av handlingsplanen kräver **samordnade åtgärder** av EU och dess medlemsstater, dock med hänsyn tagen till vars och ens särskilda institutionella roll och behörighet, oavsett om det gäller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/Europeiska kommissionens vice ordförande, biträdd av Europeiska utrikestjänsten, eller Europeiska kommissionen, rådet och medlemsstaterna. Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter kommer att fortsätta vara en nyckelaktör på det politiska planet och ha en central roll för att styra genomförandet av handlingsplanen i syfte att nå hållbara framsteg. Europaparlamentet har en särskild och viktig roll när det gäller främjandet av mänskliga rättigheter och demokrati.

Handlingsplanen fastställer de övergripande prioriteringar och mål som kommer att beaktas och genomföras på alla nivåer under de kommande fem åren, såväl nationellt och regionalt som multilateralt. På det operativa planet kommer **fem handlingslinjer** att genomföras i praktiken i partnerländerna. Jämställdhetsintegrering kommer att tillämpas för att säkerställa att alla åtgärder i denna handlingsplan är jämställdhetsorienterade.

Över 140 **EU-delegationer och EU-kontor** över hela världen kommer, tillsammans med **medlemsstaternas ambassader**, att gå i bräschen för genomförandet, anpassa prioriteringarna och målen till lokala förhållanden och rapportera om resultaten. Inom ramen för handlingsplanen kommer EU:s delegationer att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att fastställa konkreta prioriteringar i verksamhetsländerna under femårsperioden. Arbetet kommer att stöttas med **regjäla ekonomiska och politiska resurser**. Program och projekt på nationell, regional och global nivå samt uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) kommer att bidra till att målen nås.

För att kunna uppnå målen behövs systematisk och samordnad användning av **samtliga instrument** som står till EU:s förfogande, däribland följande:

- **Politisk dialog, människorättsdialoger och sektorspolitiska dialoger** med tredjeländer och regionala organisationer.
- **Landsstrategier** för mänskliga rättigheter och demokrati.
- Rådets **slutsatser**.
- Dialog och övervakningsuppdrag för att genomföra EU:s **allmänna preferenssystem**.
- Tematiska och geografiska program inom ramen för den **fleråriga budgetramen 2021–2027**, särskilt det nya instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete (särskilda projekt och program beroende på sammanhanget).
- Åtgärder i **multilaterala och regionala människorättsforum**: EU-ledda tematiska och geografiska resolutioner som behandlar en rad frågor gällande mänskliga rättigheter, stöd till andra relevanta resolutioner, uttalanden och inlägg från EU, deltagande i interaktiva dialoger, offentliga debatter och briefingar, evenemang som stöder mänskliga rättigheter och demokrati.

- **Försvarande av mänskliga rättigheter och demokrati, offentlig diplomati och strategisk kommunikation**, medvetandegörande åtgärder, offentliga uttalanden och démarches som fördömer kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna samt erkännande av åtgärder som främjar och skyddar mänskliga rättigheter och demokrati.
- **Påverkansarbete** för ratificering och genomförande av grundläggande internationella konventioner om mänskliga rättigheter, bland annat centrala konventioner om arbetstagares rättigheter, de viktigaste internationella instrumenten som rör internationell humanitär rätt och andra relevanta regionala människorättsinstrument.
- Övervakning av **rättegångar** mot människorättsförsvarare och direktstöd till människorättsförsvarare.
- **EU:s 13 riktlinjer för mänskliga rättigheter**¹ – instrument och verktyg som kan hjälpa EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader att främja EU:s politik för mänskliga rättigheter.
- **Valobservatörsuppdrag** och uppföljning.
- Regelbunden **dialog** med det civila samhället, människorättsförsvarare, nationella människorättsinstitutioner, näringslivet och andra relevanta aktörer.
- Samarbete med **multilaterala människorättsinstitutioner och FN:s konventionsorgan för mänskliga rättigheter** och **särskilda förfaranden**.
- **Restriktiva** åtgärder.
- Riktad **utbildning** för EU-personal vid delegationerna.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_sv/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. SKYDDA ENSKILDA OCH GE DEM EGENMAKT

Att skydda enskilda och ge dem egenmakt innebär att se till att var och en till fullo åtnjuter medborgerliga och politiska rättigheter liksom ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Egenmakt för alla (ingen får lämnas utanför) innebär att hjälpa alla att nå sin fulla potential som jämlika och aktiva samhällsmedlemmar. Respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna är grundförutsättningar för sammanhållningen i samhället, solidaritet och förtroende såväl mellan staten och dess medborgare som i mellanmänskliga sammanhang. EU och dess medlemsstater kommer att prioritera främjandet av kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt inom alla åtgärdsområden.

1.1 Skydda människor, motverka ojämlikhet, diskriminering och utestängning

- a) Arbeta för att dödsstraffet avskaffas i hela världen. I länder där dödsstraff fortfarande tillämpas, insistera på respekten för miniminormer och arbeta för ett moratorium för avrättningar som ett första steg på vägen mot fullständigt avskaffande.
- b) Eftersträva att avskaffa tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i hela världen via förebyggande insatser, förbud, ansvarsutkrävande och upprättelse för tortyroffer, bland annat genom att främja den globala alliansen för tortyrfri handel. Stödja en oberoende övervakning av fängelser och andra platser för frihetsberövande.

- c) Stödja och skydda människorättsförsvarare och deras rättsliga företrädare och ta itu med hur deras arbete påverkar deras familjer. Säkerställa stöd via EU:s mekanism för skydd av människorättsförsvarare. Ta hänsyn till den särskilda risk som vissa människorättsförsvarare utsätts för, däribland kvinnliga människorättsförsvarare och människorättsförsvarare inom miljöområdet. Arbeta för att säkerställa positivt erkännande för den viktiga uppgift människorättsförsvarare har på alla nivåer, bland annat genom att offentligt uttrycka stöd för deras arbete. Säkerställa synlighet, stödja verksamhet och ta upp enskilda fall som rör bland annat lagenlig markbesittningsrätt, arbetstagares rättigheter, naturtillgångar, miljöfrågor, frihet att delta i fredliga sammankomster och föreningsfrihet, urfolks rättigheter enligt FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter, klimatförändring och problem som följer av företags rovdrift.
- d) Öka insatserna för att säkerställa skyddet för civila i väpnade konflikter, bland annat den civila och humanitära infrastrukturen, och arbeta för genomförande och spridning av internationell humanitär rätt, bland annat genom samarbete med regionala och nationella aktörer.
- e) Öka åtgärderna mot alla former av diskriminering oavsett grund, med särskild uppmärksamhet på flera olika samverkande former av diskriminering, bland annat på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder, sexuell läggning och könsidentitet.
- f) Uppmana alla stater att respektera, skydda och garantera de mänskliga rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, däribland nationella minoriteter, etniska minoriteter, religiösa och språkliga minoriteter, i enlighet med tillämpliga internationella normer och standarder.
- g) Främja utbytet med partnerländer av bästa praxis och erfarenheter i fråga om strategier och policyer för att bekämpa rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans.
- h) Öka insatserna för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, intolerans, våld och förföljelse som riktar sig mot personer som utövar sin tankefrihet, samvetsfrihet och religions- och trosfrihet.

- i) Öka insatserna för att uppnå jämställdhet och säkerställa fullt erkännande av och lika och fullt åtnjutande av alla mänskliga rättigheter och egenmakt för kvinnor och flickor, utan alla former av diskriminering, däribland flera olika samverkande former av diskriminering, och samtidigt tillämpa ett jämställdhetsorienterat förhållningssätt och på så sätt bidra till genomförandet av alla EU:s handlingsplaner för jämställdhet som godkänts av rådet.
- j) Förespråka eliminering och förebyggande av samt skydd mot alla former av sexuellt och könsrelaterat våld, däribland sociala normer och skadliga sedvänjor som kvinnlig könsstympning, mord på nyfödda flickor, barngifte, tidigt gifte, tvångsgifte och diskriminering. Samarbeta med viktiga internationella aktörer, t.ex. Europarådet, för att säkerställa universell respekt för de skyldigheter att förebygga och ta itu med våld mot kvinnor och flickor som följer av internationella instrument. I Europarådets Istanbulkonvention, som har ratificerats av 21 EU-medlemsstater, anges en rad normer för att förebygga våld, skydda brottsoffer och säkerställa att förövare ställs till svars, så att kvinnor och flickor kan leva ett liv fritt från våld. Leda koalitionen för handling i fråga om könsrelaterat våld för forumet *Generation Equality Forum*.
- k) Arbeta för att främja, skydda och förverkliga alla mänskliga rättigheter och fullständigt och effektivt genomföra handlingsplanen från Peking och handlingsplanen från den internationella konferensen om befolkning och utveckling² samt resultaten från konferenserna för en översyn av dessa, och stå fast vid sitt engagemang för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i detta sammanhang³. Fortsätta att stå fast vid det engagemang som syftar till att främja, skydda och förverkliga allas rätt att utöva full kontroll över sin sexualitet och sin sexuella och reproduktiva hälsa och att fritt och ansvarsfullt besluta i dessa frågor, utan diskriminering, tvång eller våld. Dessutom betona att alla människor måste ges tillgång till omfattande information och utbildning avseende sexuell och reproduktiv hälsa, inbegripet omfattande sexualundervisning och hälso- och sjukvårdstjänster, av god kvalitet och till överkomliga priser.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- l) Öka insatserna för att förebygga, fördöma och motverka alla former av diskriminering och trakasserier av homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbtqi-personer), däribland hbtqi-fobiskt våld, hatpropaganda och hatbrott. Aktivt fördöma och bekämpa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis, även kriminalisering av förbindelser mellan samtyckande personer av samma kön.
- m) Vidare förespråka respekt för samt skydd och förverkligande av barnets rättigheter. Främja och vidta åtgärder för att förebygga, bekämpa och bemöta alla former av våld mot barn. Hjälpa partnerländerna att bygga upp och stärka systemen för att skydda barn. Stödja utvecklingen av alternativ omsorg av god kvalitet och övergången från institutionaliserad vård till omsorg av god kvalitet som är familje- och samhällsbaserad för barn utan föräldraomsorg.
- n) Förespråka att äldre människor alltid ska åtnjuta alla mänskliga rättigheter och att lämpliga och hållbara lösningar för deras behov säkerställs.
- o) Förespråka en människorättsbaserad strategi som fokuserar på personer i utsatta situationer, bland annat migranter, flyktingar, asylsökande, internflyktingar och statslösa personer i enlighet med internationella skyldigheter på människorättsområdet enligt internationell rätt och internationella normer och genom befintliga politiska och rättsliga ramar. Stärka staternas, det civila samhällets och FN:s samarbetspartners möjligheter att genomföra denna strategi och stödja åtgärder för att förbättra integrationen, den sociala sammanhållningen och tillgången till tjänster av god kvalitet med full respekt för EU:s och medlemsstaternas befogenheter.
- p) Stödja åtgärder för att hantera den stora risk och de allvarliga konsekvenser som klimatförändringar, miljöförstöring och förlust av biologisk mångfald medför för utövandet av sådana mänskliga rättigheter som rätten till liv, hälsa, säkert dricksvatten och sanitet, livsmedel och tillfredsställande bostad och levnadsstandard, även för klimatflyktingar.

1.2 Ge människor egenmakt

- a) Skapa förutsättningar för kvinnors och flickors egenmakt och säkerställa deras fulla, verkliga och meningsfulla deltagande och lika representation på livets alla områden, bland annat genom att undanröja könsstereotyper och genom att ta itu med strukturella ojämlikheter, såsom den digitala könsklyftan. Alla åtgärder i denna handlingsplan är jämställdhetsorienterade, däribland åtgärderna för att förbättra integrationen, den sociala sammanhållningen och tillgången till tjänster av god kvalitet.
- b) Stödja statliga myndigheter när det gäller att ge alla en juridisk identitet, i synnerhet genom att säkerställa allmän födelseregistrering.
- c) Främja, stödja och säkerställa att barn och ungdomar på ett meningsfullt sätt inkluderas och aktivt deltar i beslut på alla nivåer som påverkar dem, däribland i utformandet och genomförandet av EU:s politik.
- d) Uppmuntra tredjeländer att ratificera och genomföra FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Bistå för att förebygga och undanröja attitydmässiga, institutionella och miljömässiga hinder. Säkerställa tillgången till infrastruktur, transport, informations- och kommunikationsteknik (IKT) och sådana inkluderande tjänster som utbildning av god kvalitet, även distansundervisning, och sjukvård, rättslig prövning och sysselsättning.
- e) Stödja ursprungsbefolkningarna genom att främja deras deltagande i relevanta människorätts- och utvecklingsprocesser och genom att upprätthålla principen om deras fria, på förhand inhämtade och välinformerade samtycke till alla beslut som kan påverka dem.

1.3 Främja grundläggande friheter och öka det medborgerliga och politiska utrymmet

- a) Uppmuntra erkännande av och stöd för den viktiga roll som det civila samhället har för uppnåendet av målen för hållbar utveckling och främjandet av de mänskliga rättigheterna.
- b) Främja en säker och gynnsam miljö för det civila samhället som en aktör med egna rättigheter, bland annat via långsiktigt strategiskt och flexibelt stöd för kapacitetsuppbyggnad och meningsfullt deltagande från det civila samhället på nationell, regional och global nivå. Fördöma, och vidta lämpliga åtgärder mot, lagstiftning som otillbörligt begränsar människorättsförsvarens, journalisternas, mediearbetarnas och det civila samhällets arbete, inbegripet godtyckliga förfaranden eller begränsningar, särskilt när det gäller utländsk finansiering.
- c) Ta fram verktyg för att spåra och reagera på tidiga varningstecken på inskränkningar i det medborgerliga utrymmet och demokratisk tillbakagång, bland annat med hjälp av digital teknik och insatser mot terrorism, samt oproportionerliga åtgärder som införts i samband med undantagstillstånd. Bygga vidare på bästa praxis och stödja insatser för att förebygga och motverka inskränkningar i utrymmet och demokratisk tillbakagång, och ta fram verktyg för att bevaka och förutse utmaningar och möjligheter för det medborgerliga och demokratiska utrymmet.
- d) Skydda och främja yttrandefriheten, mediefriheten och pluralismen, såväl online som offline, liksom tillgången till information. Vidta åtgärder mot desinformation, bland annat genom att öka allmänhetens medvetenhet, och stimulera den offentliga debatten om åtgärder för att motverka desinformation.
- e) Bidra till journalisters och mediearbetares säkerhet och skydd, bland annat genom att skapa ett gynnsamt klimat för yttrandefrihet och genom att fördöma attacker och andra former av trakasserier och hot, såväl online som offline, och ta itu med specifika hot mot kvinnliga journalister. Säkerställa att den som utsätts för trakasserier, hot eller påtryckningar får stöd via EU:s mekanismer för skydd av människorättsförsvare. Stödja initiativ och upprop i medierna till statliga myndigheter att förebygga och fördöma sådant våld och vidta effektiva åtgärder för att motverka strafflöshet.

- f) Förebygga och vidta åtgärder mot inskränkningar av rätten att delta i fredliga sammankomster eller av föreningsfriheten, däribland situationer där det civila samhällets organisationer, arbetstagare eller arbetsgivare påverkas.
- g) Uppmuntra en inkluderande dialog och fredliga lösningar på politiska kriser och massprotester i enlighet med normerna för mänskliga rättigheter. Bygga upp det civila samhällets och de politiska aktörernas kapacitet att reagera på klagomål som framförs via spontana medborgarrörelser i enlighet med normerna för mänskliga rättigheter. Fördöma trakasserier, hot och våld mot fredliga demonstranter.
- h) Främja och stödja alla människors rätt att bekänna sig till en religion, omfatta en trosuppfattning eller att inte tro. Skydda människors rätt att utöva, byta eller lämna sin religion eller trosuppfattning utan fruktan för våld, förföljelse eller diskriminering. Fördöma och vidta lämpliga åtgärder mot oproportionerliga begränsningar av tankefriheten, samvetsfriheten och religionsfriheten.
- i) Stödja interreligiösa dialoger och upprätthålla kontakter med religiösa och trosbaserade aktörer och bedöma hur de kan bidra till skyddet och främjandet av mänskliga rättigheter, till uppnåendet av målen för hållbar utveckling och till fredsskapande och konfliktförebyggande åtgärder, försoning och medling, och skapa synergier med pågående FN-initiativ.
- j) Stödja åtgärder som skyddar den akademiska friheten, utbildningsinstitutionernas oberoende och deras kapacitet att tillhandahålla distansundervisning online. Främja genomförandet av utbildning i mänskliga rättigheter på grundval av världsprogrammet för utbildning i mänskliga rättigheter.

1.4 Stärka ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt arbetstagares rättigheter

- a) Stärka kopplingarna mellan mänskliga rättigheter och miljöfrågor, däribland klimatförändringarna, i EU:s yttre åtgärder. Stödja arbetet med att öka kunskaperna om klimatförändringarnas och miljöförstörelsens verkning och konsekvenser för de mänskliga rättigheterna.
- b) På ett verksamt sätt integrera ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt arbetstagares rättigheter i EU:s dialoger om mänskliga rättigheter med partnerländerna och samtidigt säkerställa synergier med andra samråd och övervakningsuppdrag inom ramen för GSP+/"Allt utom vapen".
- c) Främja nolltolerans för barnarbete och verka för att avskaffa tvångsarbete. Stödja partnerskap på alla nivåer, arbetstagares rättigheter i EU:s handelsförbindelser, främjande av tillbörlig aktsamhet i globala leveranskedjor och ansträngningar för att främja ratificering av ILO:s protokoll till konventionen om tvångsarbete.
- d) Stödja de offentliga myndigheterna i deras uppdrag att anta och säkerställa efterlevnaden av miljölagstiftning som har till syfte att skapa en säker, ren, hälsosam och hållbar miljö, även genom att verka för god och lokalt förankrad förvaltning av naturresurser och rättsstatsprincipen, tillgången till information, ett offentligt och inkluderande deltagande i beslutsfattandet och tillgången till rättslig prövning när det gäller miljö- och klimatrelaterade frågor.
- e) Hjälpa de statliga myndigheterna att utforma och tillämpa lagar och andra författningar, sin politik och sina program i fråga om vatten, livsmedel, markanvändning, naturresurser, bostäder och egendom på ett sätt som respekterar de mänskliga rättigheterna.
- f) Stödja allmän tillgång till säkert, tillräckligt och ekonomiskt överkomligt dricksvatten, sanitet och hygien samt betona de mänskliga rättigheterna på dessa områden.
- g) Minska ojämlikheter genom att bekämpa fattigdom och social uteslötning och genom att främja en icke-diskriminerande tillgång till samhällstjänster, däribland hälso- och sjukvård av god kvalitet till överkomligt pris och inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, även distansundervisning. Bygga upp de berörda aktörernas förmåga att bemöta de särskilda vårdbehoven hos alla personer i utsatta situationer, utan något som helst undantag.

- h) Stödja hälsofrämjande åtgärder och lika tillgång till förebyggande hälso- och sjukvård och vars och ens rätt att åtnjuta bästa möjliga hälsa, särskilt i kristider, med särskild inriktning på personer som utsätts för diskriminering och marginalisering.
- i) Främja anständiga arbetsvillkor och ett människocentrerat framtida arbetsliv genom ett uppdaterat förhållningssätt från EU:s sida som säkerställer respekten för grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, rätten till en säker och hälsosam arbetsmiljö för alla samt ett arbetsliv befriat från våld och trakasserier. Främja social dialog samt ratificering och faktisk tillämpning av relevanta konventioner och protokoll från ILO. Stärka ansvarsfull förvaltning i globala leveranskedjor och tillgången till socialt skydd.
- j) Förbättra migrerande arbetstagares arbetsvillkor, även genom att undanröja alla former av tvångsarbete och exploatering. Stödja migrerande arbetstagare i tredjeländer, särskilt kvinnor och deras grupper, för att de ska kunna försvara sina rättigheter, rapportera missförhållanden, söka rättvisa och organisera opinionsbildning.
- k) Främja respekten för kulturella rättigheter, säkerställa uttryck för mångfald och kulturell identitet samt främja och bevara kulturarvet.

1.5 Främja rättsstatsprincipen och god rättskipning

- a) Befordra rättsstatsprincipen, arbeta för att stärka ett oberoende och opartiskt rättsväsen, motsätta sig yttre påtryckningar på domare och nationella rättssystem samt främja rätten till en rättvis rättegång för att säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna i rättskipningen.
- b) Främja ett rättighetsbaserat och jämställdhetsorienterat rättsväsen samt tillgång till rättvisa och juridiskt bistånd, bland annat med hjälp av rättshjälp och digital innovation, med inriktning på särskilt utsatta människor.

- c) Arbeta för att inrätta och stärka alternativa tvistlösningsmetoder i överensstämmelse med de mänskliga rättigheterna som ett sätt att främja reparativ rättvisa och minska rättsliga, praktiska och övriga omständigheter som försvårar möjligheterna till upprättelse för den som fallit offer för kränkningar av de mänskliga rättigheterna.
- d) Stödja utvecklingen av ett barnvänligt rättsväsende för alla barn som kommer i kontakt med rättvisan eller som frihetsberövas.
- e) Stödja förbättringar i linje med internationella normer avseende fängelseförhållanden och behandlingen av frihetsberövade personer.

1.6 Öka ansvarsskyldigheten, bekämpa strafflöshet och stödja övergångsrättvisa

- a) Inrätta ett nytt, övergripande och globalt EU-system för sanktioner avseende mänskliga rättigheter för att motverka allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna världen över.
- b) Utveckla övergripande EU-strategier för att säkerställa ansvarsskyldighet, i synnerhet för de allvarligaste brotten och kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, och stödja brottsoffer i att söka gottgörelse genom att koppla samman nationella och internationella ansträngningar och bygga vidare på EU:s politik, till exempel i fråga om Internationella brottmålsdomstolen, barn i väpnade konflikter, kvinnor, fred och säkerhet, personer som överlevt konfliktrelaterat sexuellt och könsrelaterat våld, övergångsrättvisa, kampen mot tortyr och annan misshandel.
- c) Främja det nationella genomförandet av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen och dess princip om komplementaritet, särskilt genom att stärka de nationella straffrättsystemen.
- d) Samarbeta med internationella brottmålsdomstolar och brottmålsdomstolar av hybridkaraktär och med FN-mekanismer som har i uppdrag att stödja insamling, konsolidering, bevarande och analys av kränkningar av internationell humanitär rätt och internationell människorättslagstiftning.
- e) Stödja nationella initiativ för att motverka strafflöshet vid kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna samt processer för övergångsrättvisa, även genom stärkta band med FN.

- f) Aktivt främja åtgärder för att förhindra påtvingande försvinnanden och summariska avrättningar.
- g) Främja ett fortsatt politiskt engagemang för och en omsättning i praktiken av skyldigheten att skydda (R2P), genom att underlätta dialog och engagemang i FN-sammanhang och genom att använda begreppet som ett analysverktyg på vissa nationella situationer. Prioritera EU:s tidiga insatser för att förhindra massövergrepp.
- h) Främja åtgärder för att förebygga och fullständigt utrota människohandel, bland annat genom att motverka strafflöshet för alla förövare som är delaktiga. Främja åtgärder för att bistå och skydda alla brottsoffer, särskilt kvinnor och barn, i enlighet med deras respektive behov, bland annat genom att tillhandahålla stöd för psykisk hälsa och psykosocialt stöd och inta ett jämställdhetsorienterat och barnorienterat förhållningssätt.

2. SKAPA RESILIENTA, INKLUDERANDE OCH DEMOKRATISKA SAMHÄLLEN

Respekten för de mänskliga rättigheterna är ett viktigt inslag i resilienta, inkluderande och demokratiska samhällen. Sådana samhällen behöver öppna och ansvarsskyldiga institutioner, representativa parlament och engagerade medborgare och erbjuder en säker och möjliggörande kontext för det civila samhället och oberoende medier där dessa kan ta upp problem, påverka politiken, utöva tillsyn över beslutsfattare och ställa dem till svars. Mänskliga rättigheter och demokrati är beroende av varandra och förstärker varandra.

2.1 Stärka demokratiska, ansvarsskyldiga och insynsvänliga institutioner

- a) Stödja maktfördelningsprincipen, den dömande maktens oberoende och opartiskhet, rättsväsendets effektivitet, kvalitet och ansvarsskyldighet samt konstitutionella garantier i partnerländerna.

- b) Öka de parlamentariska institutionernas kapacitet att utöva tillsyn, stifta lagar, utöva representativa funktioner och anta budgetar, även med hjälp av kollegialt utbyte, för att säkerställa att rättvisa demokratiska förfaranden följs och vid behov förbättras mellan valen.
- c) Förbättra integriteten i valprocesserna och göra deltagandet i dem mer inkluderande genom att stödja oberoende inhemska valobservationsuppdrag och deras regionala och internationella nätverk samt stärka valadministrationsorganens och de offentliga förvaltningarnas kapacitet och genom att främja inkluderande lagstiftningsramar och en effektiv tillämpning av dem.
- d) Säkerställa en systematisk uppföljning av rekommendationerna från EU:s och OSSE:s valobservationsuppdrag med både politiska verktyg och samarbetsverktyg. Främja en gemensam hållning till uppföljningen i det internationella valobservatörssamfundet, i synnerhet med Afrikanska unionen (AU), Amerikanska samarbetsorganisationen (OAS) och FN.
- e) Stärka den roll som EU:s valövervakning har när det gäller EU:s övergripande stöd för mänskliga rättigheter och demokrati för att stärka andra viktiga mål för EU:s utrikespolitik.
- f) Utveckla och förfinas metoderna för valövervakning för att kontrollera och bedöma hur sociala medier och annan digital teknik används under valkampanjer i förhållande till internationella normer, i syfte att ha beredskap för och förebygga försök att störa valen.
- g) Stödja utvecklingen av politiska ramar som ska användas för att se till att de bestämmelser om val och demokratiska processer som gäller offline även tillämpas online samt bidra till kapacitetsuppbyggnad för att kunna tillämpa dessa bestämmelser. Bygga vidare på EU:s ansträngningar i detta hänseende, däribland åtgärdsplanen mot desinformation⁴, kommissionens valpaket⁵, uppförandekoden om desinformation⁶ och den kommande europeiska handlingsplanen för demokrati och rättsakten om digitala tjänster.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- h) Intensifiera insatserna till stöd för demokratiska institutioner på lokal nivå, bland annat genom att stödja decentralisering och ett öppet, inkluderande, deltagandebaserat och ansvarsfullt lokalt styre.
- i) Tillhandahålla omfattande bistånd för att förebygga och motverka korruption genom att stödja reformer av den offentliga förvaltningen, effektiva strategier och rättsliga ramar mot korruption, däribland bestämmelser om skydd av visselblåsare och vittnen, specialiserade organ, parlament, oberoende medier och det civila samhället samt utveckla riktlinjer mot korruption. Stödja ratificeringen och genomförandet av FN:s konvention mot korruption.
- j) Stödja det civila samhällets organisationer i arbetet med att övervaka och bidra till en effektiv, rättvis, öppen och ansvarsfull mobilisering av inhemska resurser och säkerställa att man genom skattepolitiken och dess genomförande bekämpar ojämlikhet och olagliga finansiella flöden och driver på inkludering.
- k) Stödja initiativ för e-demokrati i syfte att öka insynen och ansvarsskyldigheten i den offentliga sektorn och därmed stärka allmänhetens förtroende för myndigheterna.
- l) Stödja utvecklingen av forskning och praktisk kunskap om mänskliga rättigheter och demokrati för att informera och möjliggöra effektivare åtgärder.

2.2 Främja ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserade och representativt beslutsfattande

- a) Arbeta för att kvinnor och ungdomar, i all sin mångfald, ska kunna delta på lika villkor, fullt ut och på ett effektivt och meningsfullt sätt i alla delar och på alla nivåer av det offentliga och politiska livet, bland annat genom att verka för att de inkluderas på valbar plats som företrädare för politiska partier och genom att bygga upp kandidaternas kapacitet.

- b) Stödja ett pluralistiskt flerpartisystem och de politiska partiernas kapacitet på ett partineutralt sätt, bland annat genom att bistå med tillämpningen av internationella normer för insyn i partifinansiering, intern demokrati och inkluderande arbetssätt vid utnämningen av politiska kandidater och representanter. Främja och stödja antagandet av vallagar och lagar om politiska partier för dessa ändamål och främja lika villkor i valprocesser. Stödja utformningen av partiövergripande uppförandekodexar som syftar till att förebygga valfusk och våld i samband med val och parlamentens kapacitet att främja och skydda de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- c) Öka de politiska partiernas och tillsynsorganens kapacitet, i synnerhet i konfliktsituationer och övergångssituationer. Stödja allianser och dialog mellan partier i politiska frågor av allmänt intresse.
- d) Främja det civila samhällets roll i fråga om tillsyn och ansvarsskyldighet både i den offentliga och den privata sektorn, och främja användningen av onlineteknik i enlighet med normerna för mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratiska principer.
- e) Främja ökad insyn i de demokratiska processerna, särskilt vad gäller finansieringen av politiska och sakfrågebaserade kampanjer som bedrivs av olika aktörer.
- f) Främja aktivt medborgarskap och fullständigt deltagande för alla, utan diskriminering, i det offentliga och politiska livet. Medborgarutbildning, t.ex. på distans och genom åtgärder för att främja mediekompetensen online, bör vara särskilt inriktade på kvinnor, barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning, minoriteter, ursprungsbefolkningar och särskilt utsatta personer.

2.3 Stödja oberoende och pluralistiska medier samt tillgång till information och bekämpa desinformation

- a) Stödja lagstiftningsinitiativ som stärker tillgång till information, mediefrihet, rätt till skydd av privatlivet och personuppgifter i enlighet med europeiska och internationella normer samt den faktiska tillämpningen av dessa normer och lagar.
- b) Främja mediefriheten och mediepluralismen online och offline genom att stödja oberoende mediers kapacitet och hållbarhet och främja tillgången till tillförlitlig information, särskilt i samband med val. Stödja undersökande journalistik och det civila samhälle som utövar tillsyn över hur regeringar arbetar och efterlever skyldigheterna i fråga om de mänskliga rättigheterna. Motverka försök att påverka eller utöva påtryckningar på oberoende och pluralistiska medier.
- c) Främja ansträngningar för att motverka desinformation, hatpropaganda, våldsamt extremistiskt och terrorismrelaterat innehåll, bland annat genom att främja insatser för att öka mediekompetensen online och de digitala färdigheterna och samtidigt garantera alla grundläggande friheter. Stärka förmågan hos det civila samhällets organisationer och oberoende medier att upptäcka, avslöja och öka allmänhetens medvetenhet om desinformation och informationsmanipulation. Stödja oberoende och trovärdiga faktakontroller och undersökningar samt undersökande journalistik, även på lokal nivå. Stödja initiativ från det civila samhället som främjar tillförlitlig information och fria medier.
- d) Främja principen om en öppen, säker, ekonomiskt överkomlig, lika lättillgänglig och icke-diskriminerande tillgång till internet för alla. Bekämpa nedstängning av internet, i synnerhet i samband med val eller där det förekommer kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

2.4 Stärka en människorättsbaserad och deltagarinriktad inställning till konfliktförebyggande och krishantering

- a) Stödja meningsfull inkludering av ungdomar, i synnerhet unga kvinnor, och trosbaserade aktörer och deras fulla, verkliga och meningsfulla deltagande i alla ansträngningar för att förebygga övergrepp och lösa konflikter samt skapa och bevara varaktig fred.

- b) Öka det civila samhällets gräsrotsorganisationers, människorättsförsvararnas och medborgarrättsrörelsernas kapacitet att utöva regelbunden tillsyn och dokumentera kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, även i konfliktsituationer.
- c) Fortsätta stärka banden mellan de mänskliga rättigheterna, inbegripet jämställdhet, säkerhet, miljöförstöring och klimatförändringar – varav den sistnämnda är en central hotförstärkare – i politiska dialoger, konfliktförebyggande insatser, utvecklingsåtgärder och humanitära åtgärder, samt strategier för att minska risken för katastrofer.
- d) Säkerställa komplementaritet och genomföra EU:s handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet 2019–2024 på ett effektivt sätt.
- e) Intensifiera ansträngningarna för att motverka och hindra allvarliga kränkningar av barn i väpnade konflikter och stödja demobilisering, långsiktig rehabilitering och återanpassning, även genom att bygga vidare på och stärka samordningen med befintliga FN-mekanismer.
- f) Ytterligare stärka den politiska samstämmigheten mellan EU:s politik och åtgärder för mänskliga rättigheter och krishantering, bland annat i landsstrategierna för mänskliga rättigheter och demokrati, och säkerställa de mänskliga rättigheternas centrala roll i alla aspekter av krishantering och konfliktförebyggande, till exempel GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, reformer av säkerhetssektorn och medling, med särskild tonvikt på skydd av civila, jämställdhet och barn och väpnad konflikt.
- g) Utveckla EU:s politik för tillbörlig aktsamhet i fråga om de mänskliga rättigheterna för att säkerställa att EU:s stöd till säkerhetssektorn, även via GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, följer människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt när den är tillämplig.
- h) Fortsätta tillhandahålla särskilda internationella moduler om humanitär rätt i utbildningen för tredjeländers väpnade styrkor via EU:s militära utbildningsuppdrag och vid behov inkludera särskilda moduler om skydd av barn.

3. FRÄMJA ETT GLOBALT SYSTEM FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI

Att främja ett globalt system för mänskliga rättigheter och demokrati står i centrum för EU:s åtagande att stärka multilateralismen. EU:s strategiska svar på en föränderlig internationell miljö är att stärka sin sammanhållning och enhet i multilaterala forum, vidga och fördjupa bilaterala partnerskap och bygga nya koalitioner mellan regioner.

3.1 Multilateralt samarbete

- a) Delta i och skapa ett mer flexibelt och starkare nätverk av partner, även med hjälp av selektiva sakfrågebaserade diskussioner för att främja mänskliga rättigheter och demokrati. Rikta sig till nya partner, prioritera koalitioner med regionala och regionöverskridande grupper i fråga om vissa resolutioner om mänskliga rättigheter och stärka banden till likasinnade länder.
- b) Föra en dialog på ett tidigt stadium med alla medlemmar i FN:s råd för mänskliga rättigheter om landsspecifika och tematiska resolutioner, särskilt med dem som har en annan syn än EU på specifika resolutioner.
- c) Öka det strategiska samarbetet med kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, såväl centralt som via lokalkontoren. Stödja kontorets oberoende när det gäller att främja och övervaka de mänskliga rättigheterna och integrera dem i hela FN-systemet.
- d) Stärka den roll som FN:s råd för mänskliga rättigheter har när det gäller att upprätthålla den allmänna respekten för mänskliga rättigheter, bland annat genom att ta itu med kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Stödja effektivitet och ändamålsenlighet i FN:s råd för mänskliga rättigheter och säkerställa bättre samordning med arbetet i FN:s generalförsamlings tredje utskott och synergier med andra multilaterala och regionala människorättsforum.

- e) Stödja ett meningsfullt deltagande av det civila samhällets organisationer i multilaterala och regionala människorättsforum och vidta både offentliga och bilaterala åtgärder mot eventuella repressalier i samband med samarbete med FN, antingen på plats eller i multilaterala forum.
- f) Stödja ett effektivt genomförande av FN:s generalsekreterares uppmaning till handling till stöd för de mänskliga rättigheterna (*Call to Action for Human Rights*).
- g) Främja mänskliga rättigheter som en övergripande prioritering i det fortsatta genomförandet av FN:s reformer och stärka det strategiska samarbetet med FN-organ. Stärka det arbete som utförs av FN:s fredsfrämjande insatser och deras förmåga att säkerställa skydd och främjande av mänskliga rättigheter.
- h) Samarbeta med Internationella valutafonden, Världsbanken och andra multilaterala och regionala utvecklingsbanker och utvecklingsinstitut för att främja goda styrelseformer, ansvarsskyldighet och öppenhet, och därigenom stärka ramen för ett effektivt främjande av mänskliga rättigheter och demokrati.

3.2 Regionala partnerskap

- a) Stärka partnerskapet med Europarådet (även Venedigkommissionen och Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter) och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) för att öka konsekvensen och komplementariteten via utvalt och diversifierat samarbete.
- b) Stärka det regionala samarbetet med Afrikanska unionen, Amerikanska samarbetsorganisationen, Sydostasiatiska nationers förbund, Asien-Europa-mötet, Arabförbundet och Islamiska samarbetsorganisationen.
- c) Stödja och uppmuntra peer learning för regionala människorättsinstitutioner, däribland domstolar för mänskliga rättigheter och oberoende nätverk av människorättsinstitutioner.

3.3 Bilateralt samarbete

- a) Säkerställa kopplingar och synergier mellan EU:s bilaterala förbindelser (däribland politisk dialog, människorättsdialoger, sektorspolitiska dialoger, valobservatörsuppdrag, övervakning av mänskliga rättigheter och arbetstagares rättigheter inom ramen för det allmänna preferenssystemet samt arbetsrelaterade rättigheter inom ramen för frihandelsavtal) och dess åtgärder på multilateral nivå. Fortsätta fokusera på uppföljning.
- b) Kartlägga och följa upp konkreta åtgärder i alla etapper av dialoger och samråd om de mänskliga rättigheterna med partnerländerna, med särskild hänsyn till övervakningsmålen för GSP+/"Allt utom vapen", i dialog med de länder som omfattas av det allmänna preferenssystemet.
- c) Stärka genomförandet av bestämmelser om mänskliga rättigheter i EU:s handelspolitik, även via det allmänna preferenssystemet och genom att främja arbetstagares rättigheter inom ramen för frihandelsavtal. Använda övervakningsmekanismernas fulla potential och ytterligare främja öppenhet, medvetenhet och engagemang i förhållande till aktörerna.
- d) Fullt ut utnyttja synergier mellan politiska dialoger och sektorspolitiska dialoger, även om budgetstöd, för att främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen i partnerländerna.
- e) Tillämpa principer och normer för mänskliga rättigheter i EU:s bilaterala och regionala samarbete genom att förnya metoderna i verktygslådan: ett rättighetsbaserat förhållningssätt, som omfattar alla mänskliga rättigheter inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete⁷.

3.4 Det civila samhället och nationella människorättsorganisationer

- a) Fördjupa samarbetet med och öka stödet för ett oberoende och pluralistiskt civilsamhälle, däribland gräsrotsorganisationer i det civila samhället, människorättsförsvarare, arbetsmarknadens parter (inbegripet fackföreningar), oberoende mediasammanslutningar och journalister, den akademiska världen, jurister, trosbaserade aktörer och organisationer för humanitärt bistånd för att försvara deras rätt att utöva sin verksamhet utan påtryckningar, diskriminering eller våld.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- b) Stödja oberoende nationella institutioner och kommissioner för mänskliga rättigheter, ombudsmän och jämställdhetsorgan i enlighet med Paris- och Venedigprinciperna och samarbeta med dem, bland annat inom ramen för människorättsdialoger.
- c) Främja strukturerade och regelbundna dialoger mellan statliga aktörer, det civila samhället (inklusive arbetsmarknadens parter) och det internationella samfundet och fortsätta fokusera på uppföljning.
- d) Stödja och stärka långsiktiga partnerskap och samarbete med det civila samhällets aktörer, människorättsförsvarare och sociala rörelser även genom att göra fullt bruk av möjligheterna att finansiera gräsrotsorganisationer, bland annat genom det europeiska initiativet för demokrati.

3.5 Näringslivet

- a) Stärka engagemanget i internationella forum och med partnerländer för att aktivt främja och stödja globala insatser för att genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, bland annat genom att främja utarbetandet och genomförandet av nationella handlingsplaner i medlemsstaterna och partnerländerna, främja relevanta normer för tillbörlig aktsamhet och utarbeta en övergripande EU-ram för genomförandet av de vägledande principerna för att förbättra EU-åtgärdernas samordning och samstämmighet.
- b) Samarbeta med näringslivet när det gäller respekten och främjandet av mänskliga rättigheter, insatser mot korruption och bästa praxis i fråga om ansvarsfullt företagande, företagens sociala ansvar, tillbörlig aktsamhet, ansvarsskyldighet och tillgång till rättsmedel på ett inkluderande sätt (t.ex. med avseende på leveranskedjor och nolltolerans för barnarbete).
- c) Stödja flerpartsprocesser för att utveckla, genomföra och stärka normer för företag och mänskliga rättigheter och för tillbörlig aktsamhet samt samarbeta med utvecklingsbankerna och internationella finansinstitut. Främja regionala projekt, peer learning, utbyte av god praxis och internationellt erkända riktlinjer och mekanismer, till exempel i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik.

- d) Stödja påverkansarbete och skapa utrymme för samarbete mellan företag och det civila samhället och människorättsförsvarare i fråga om skapande av anständiga arbetstillfällen, hållbar utveckling och kvinnors entreprenörskap och ekonomiska egenmakt längs hela leveranskedjan.
- e) Utveckla verktyg och utbildningsmaterial om företag och mänskliga rättigheter, ansvarsfullt företagande, dialog mellan den offentliga och den privata sektorn samt tillbörlig aktsamhet för att göra det möjligt för EU:s delegationer att intensifiera sitt engagemang när det gäller företag och mänskliga rättigheter.

3.6 Efterlevnad av internationell människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt

- a) Stärka effektiviteten och ändamålsenligheten i FN:s system med konventionsorgan för mänskliga rättigheter och övervakningsmekanismen för ILO:s normer.
- b) Stödja ett effektivt genomförande av internationella och regionala mekanismer för att främja och skydda mänskliga rättigheter, inbegripet rekommendationer från den allmänna återkommande utvärderingen och avslutande iakttagelser från FN:s konventionsorgan.
- c) Fortsätta förespråka och stödja initiativ för att stärka efterlevnaden av internationell humanitär rätt och slå vakt om det humanitära utrymmet. Säkerställa genomförandet av EU:s ståndpunkter, som fastställts av rådet, om internationell humanitär rätt och internationell straffrätt och stärka synligheten för och samstämmigheten i EU:s åtgärder i detta avseende, bland annat genom strategiskt uppsökande arbete och kunskapsöverföring.
- d) Stödja Internationella brottmålsdomstolen som en grundläggande förutsättning för att motverka strafflöshet för de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet och bygga nätverk för att främja Romstadgans universalitet och integritet.

4. UTNYTTJA MÖJLIGHETER OCH BEMÖTA UTMANINGAR SOM NY TEKNIK MEDFÖR

De mänskliga rättigheterna gäller lika mycket online som offline. Den digitala tekniken måste vara människocentrerad och förenlig med de mänskliga rättigheterna. Ny teknik kan väsentligt bidra till att skydda och främja mänskliga rättigheter och demokrati, bland annat genom att underlätta och effektivisera allmänhetens deltagande, öka tillgången till samhällstjänster, göra det lättare att dokumentera kränkningar och brott samt stödja onlineaktivism. Men tekniken kan också få negativa effekter, till exempel spridning av desinformation och hatpropaganda, framväxt av nya former av våld, kränkningar och brott mot rätten till skydd av privatlivet, lättare tillgång till vissa typer av olagligt innehåll, bland annat exploatering av barn, omfattande övervakning som begränsar yttrandefriheten och minskar det civila samhällets utrymme, ökad diskriminering och strukturella ojämlikheter. Dessa eventuella negativa effekter måste förhindras och motverkas.

4.1 Kapacitetsuppbyggnad och effektiv övervakning

- a) Samarbeta med regeringar, multilaterala institutioner, även FN-organ, det civila samhället, näringslivet och experter för att utbyta analyser och bästa praxis och vid behov enas om åtgärder för att se till att ramverket för mänskliga rättigheter följs och demokrati stöds i den digitala eran.
- b) Tillhandahålla kapacitetsuppbyggnad och annat stöd för att ge nationella myndigheter möjligheter att utveckla och genomföra relevanta internationella normer effektivt online (t.ex. avseende skydd av barn och motverkande av hatpropaganda) och anlita datavetare och andra berörda experter i detta syfte. För att undvika kryphål i skyddet bör nationella lagar och andra författningar om digitala frågor återspegla internationell människorättslagstiftning.
- c) Främja diskussioner och åtgärder för att på bästa möjliga sätt utnyttja möjligheterna med ny teknik, även artificiell intelligens (AI), och samtidigt vara vaksam på de risker den kan innebära för mänskliga rättigheter och demokrati internationellt och nationellt.

- d) Utbyta bästa praxis och erfarenheter om hur man kan motverka desinformation, hatpropaganda, extremistiskt och terrorismrelaterat innehåll, däribland insatser för att öka mediekompetensen online och de digitala färdigheterna, och samtidigt skydda människorättsnormerna. Samarbeta med onlineplattformar, bland annat sociala medier, och digitala medier om vikten av att utveckla självreglerande strategier för och vara mer proaktiv när det gäller att bekämpa desinformation online genom att utveckla normer för ansvarsskyldighet och insyn som fullt ut respekterar de mänskliga rättigheterna.
- e) Undersöka hur lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder avseende IKT i tredjeländer kan främja mänskliga rättigheter och demokrati. Främja internationellt utbyte om bästa praxis för teknikreglering som respekterar mänskliga rättigheter.
- f) Öka utbytet och utveckla utbildningen av EU:s personal om befintlig och framtida användning av digital teknik och AI, hur den påverkar mänskliga rättigheter och demokratiska processer i tredjeländer och hur EU kan minska riskerna och dra nytta av möjligheterna.

4.2 Främja mänskliga rättigheter och demokrati i förhållande till digital teknik, inklusive artificiell intelligens

- a) Bidra till utveckling, utvärdering och genomförande av relevanta ramar och internationella normer som skyddar mänskliga rättigheter och demokrati i en digital miljö samt ha breda samråd och samarbeten, även med teknikföretag, plattformsleverantörer, den akademiska världen och det civila samhället. Främja tillbörlig aktsamhet (även via riskreduceringsplaner) och effektiva konsekvensbedömningar avseende mänskliga rättigheter.
- b) Delta i flerpartsprocesser som inriktas på människorättsdimensionen i onlineramverk, bland annat genom att försöka få teknikföretag att mer aktivt främja mänskliga rättigheter och demokrati i sina tjänster och sin verksamhet.

- c) Främja individers rätt till skydd av privatlivet och personuppgifter, även i den digitala sfären och med avseende på oproportionerlig åtkomst och kontroll från myndigheternas sida. Främja samsyn kring en hög skyddsnivå med utgångspunkt i sådana positiva exempel som den allmänna dataskyddsförordningen. Främja anslutningen till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.
- d) Främja EU-åtgärder och stödja globala och regionala ansträngningar för att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter, bland annat rätten till ett effektivt rättsmedel, och demokratiska principer inom forskning, utformning, utveckling, spridning, utvärdering och användning av ny teknik, bland annat artificiell intelligens, med utgångspunkt i EU:s egen framväxande hållning till etisk artificiell intelligens⁸.
- e) Främja ett öppet, fritt och säkert internet, bland annat genom att övervaka nedstängningar av internet, censur online och sådan digital praxis som leder till godtycklig massövervakning, och samtidigt stödja ansträngningar för att skydda yttrandefrihet, mediefrihet och pluralism online. Intensifiera ansträngningarna att dra nytta av ny teknik för det civila samhället med särskild inriktning på att minska riskerna för människorättsförsvarare och journalister.
- f) Främja tillgången till teknik för alla, även personer med funktionsnedsättning och andra utsatta personer, redan när ny teknik utformas, inom alla sektorer, även i utbildningssektorn.
- g) Säkerställa insyn och ansvarsskyldighet avseende användningen av teknik i rättsliga processer, även när det gäller laglig tillgång till elektroniska uppgifter i bevissyfte, robusta datasäkerhetsmekanismer och effektiv offentlig granskning av institutioner för e-juridik.

⁸ Europeiska kommissionens vitbok om artificiell intelligens – en EU-strategi för spetskompetens och förtroende, COM(2020) 65 final, 19.2.2020.

5. NÅ RESULTAT GENOM SAMVERKAN

Den här handlingsplanen ger EU möjlighet att bemöta framväxande utmaningar genom riktade åtgärder och samordnade ansträngningar. Handlingsplanens genomförande och övervakningen av genomförandet bör fastställas i en bredare dialog med aktörerna. EU-institutionerna och medlemsstaterna kommer att arbeta tillsammans för att genomföra den enligt en gemensam strategi, var och en inom ramen för sin behörighet enligt fördragen och genom att utbyta bästa praxis och kunskaper. Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter är en nyckelaktör på det politiska planet som kommer att ha en central roll och styra genomförandet av handlingsplanen för att göra hållbara framsteg. Europaparlamentet har en särskild och viktig roll när det gäller att främja mänskliga rättigheter och stödja demokrati. EU:s delegationer och kontor, GSFP-uppdrag och GSFP-insatser och medlemsstaternas ambassader kommer att ha en ledande roll för att främja och skydda mänskliga rättigheter och stödja demokrati, liksom för att genomföra handlingsplanen nationellt. Det civila samhällets organisationer globalt, i EU och nationellt är också viktiga samarbetspartner.

5.1 Offentlig diplomati och strategisk kommunikation

- a) Bygga effektiva nätverk på sociala medier för djupare engagemang och delning av innehåll för att öka medvetenheten och driva på opinionsförändringar.
- b) Kommunicera om politik och initiativ som är relevanta, med hänsyn tagen till den allmänna opinionen och landets språk, med användning av kampanjbetonade teman.
- c) Kartlägga metoder för att mäta den offentliga diplomatins och kampanjernas verkningsgrad och utveckla det innehåll som går fram bäst och de kanaler som fungerar bäst för att kommunicera med allmänheten.
- d) Kartlägga och ytterligare främja sådana initiativ som initiativet för goda exempel på förverkligandet av mänskliga rättigheter och utnyttja deras potential att underlätta fortsatta positiva förändringar i praktiken när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati.

5.2. Genomförande, övervakning och utvärdering

Följande medel kommer att användas för att genomföra åtgärderna i denna handlingsplan:

Politiska dialoger, människorättsdialoger, sektorspolitiska dialoger, övervakningsuppdrag inom ramen för den särskilda stimulansordningen för hållbar utveckling och gott styre (GSP+)"Allt utom vapen", valobservatörsuppdrag och uppföljning, civila och militära GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, relevanta EU-riktlinjer för mänskliga rättigheter med särskilda verktyg för att uppnå tematiska mål, rådets slutsatser, resolutioner i FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott, tematiskt och geografiskt inriktade finansieringsinstrument (relevanta program och projekt), flexibelt stöd för mänskliga rättigheter och demokrati, direktstöd till människorättsförsvarare, övervakning av rättegångar, påverkansarbete för ratificering och genomförande av grundläggande FN-konventioner om mänskliga rättigheter, centrala ILO-konventioner, de viktigaste internationella instrumenten som rör internationell humanitär rätt och andra relevanta konventioner och fakultativa protokoll, uttalanden om brott mot eller kränkningar av de mänskliga rättigheterna, riktad utbildning för EU-personal vid delegationerna, offentlig diplomati och riktade kampanjer, konferenser och andra evenemang, dialog med det civila samhället och andra berörda aktörer, restriktiva åtgärder.

EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen

Tidsplan: varje år från och med juni 2021

- a) Kontrollera framstegen med att genomföra denna handlingsplan och om dess åtgärder genomförs i tid, med full hänsyn till målen för hållbar utveckling, framför allt via den tematiska delen av EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen. Anpassa rapportens struktur för att återspegla genomförandet av prioriterade åtgärder och tillhandahålla en ram för övervakning.

Halvtidsutvärdering

Tidsplan: juni 2023

- b) Genomföra en halvtidsutvärdering av hur handlingsplanen har genomförts, med deltagande av medlemsstaterna och det civila samhället, och använda resultaten som underlag för den framtida handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati.

Slututvärdering

Tidsplan: juni 2025

- c) Genomföra en slututvärdering av hur handlingsplanen har genomförts, med deltagande av medlemsstaterna och det civila samhället.

Genomförande och övervakning i samarbete med EU:s medlemsstater

Tidsplan: under hela genomförandet

- d) Anordna regelbundna diskussioner i rådet om bästa praxis och årliga diskussioner om EU-institutionernas och medlemsstaternas framsteg, planer och prioriteringar när det gäller genomförandet av handlingsplanen, bland annat mot bakgrund av diskussionerna och genomförandet av EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter. Resultaten av dessa diskussioner kommer att användas som underlag för EU:s framtida handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati.

EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter

Tidsplan: efter behov

- e) Vid behov se över EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter, särskilt EU:s riktlinjer för dialoger om mänskliga rättigheter med tredjeländer.

Landsstrategier för mänskliga rättigheter och demokrati

Tidsplan: början av 2021

- f) Säkerställa att landsstrategierna för mänskliga rättigheter och demokrati, som utarbetats lokalt av EU:s delegationer och EU-medlemsstaternas ambassader, återspeglar handlingsplanens prioriterade åtgärder, med hänsyn till den lokala situationen i varje land.

Europaparlamentet

Tidsplan: under hela genomförandet

- g) Följa upp Europaparlamentets resolutioner och debatter som är relevanta för genomförandet av handlingsplanen.

Samråd med det civila samhället

Tidsplan: varje år från och med juni 2021

- h) Diskutera regelbundet med det civila samhället om det övergripande genomförandet av handlingsplanen och anordna särskilda årliga samråd.

Metod för ett rättighetsbaserat förhållningssätt

Tidsplan: 2024

- i) Bredda räckvidden för den nya verktygslådan för ett rättighetsbaserat förhållningssätt som omfattar alla mänskliga rättigheter inom ramen för EU:s utvecklingssamarbete och som tillämpas på alla EU-program för yttre åtgärder samt vidareutveckla gemensamma rättighetsbaserade initiativ med medlemsstaterna, även med hjälp av gemensamma program.